

Miljö- och energidepartementet
Niclas Damm
103 33 Stockholm
m.registrator@regeringskansliet.se
kopia till: niclas.damm@regeringskansliet.se

Er referens/dnr:
M2015/1539/S

Vår referens Dnr 9/15

Vägar till ett effektivare miljöarbete SOU 2015:43 Slutbetänkande av Miljömyndighetsutredningen

Jernkontoret är den svenska stålindustrins branschorganisation och företräder stålindustrin i frågor som berör energi och miljö, forskning och utbildning, handelspolitik. Avseende vattenfrågor så stödjer Jernkontoret sina medlemsföretag bl a i deras lokala vattenarbete på vattendistriktsnivå men också avseende nationella och regionala vattenfrågor som en nödvändig del i arbetet med att implementera ramdirektivet för vatten och havsmiljödirektivet.

Bakgrund

Jernkontoret har fått möjlighet att lämna yttrande rörande Miljömyndighetsutredningens slutbetänkande. Vi har valt att ge synpunkter på följande delar av utredningen:

- Miljömålen i myndighetsstyrningen (avsnitt 11.1)
- Vattenförvaltningen i kvaliteten på vattenmiljön (avsnitt 11.5) inklusive förslag att vattenmyndigheterna avvecklas och att deras verksamhet flyttas till Havs- och vattenmyndigheten
- En helt ny myndighet för tillstånd, tillsyn och tillsynsvägledning och en samlad förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön
- Möjligheterna för Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och länsstyrelserna att föra talan i målet för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen upphör
- Miljöforskningens tillgänglighet (avsnitt 11.6)

Inledande synpunkter

Miljömyndighetsutredningen riktar mycket allvarlig kritik mot miljöarbetet i Sverige. Utdrag från utredningen:

”Vi har identifierat problem med regeringens styrning av miljömyndigheterna. Myndighetsstyrningen är i vissa avseenden vag och inte tillräckligt operativ – men

samtidigt detaljerad. Det finns allvarliga brister i effektivitet, enhetlighet, rättssäkerhet och konkurrensneutralitet i tillståndsgivning och tillsyn.”

Vi förstår inte varför regeringen väljer att enbart efterfråga specificerade synpunkter om miljömålen, vattenförvaltningen och miljöforskningens tillgänglighet. Vi tolkar det som att regeringen inte är intresserad av den systemkritik som utredningen framför samt även orsakerna till de påtalade bristerna och förslag om hur man kan komma till rätta med detta. Även huvudförslaget med en helt ny myndighet som en möjlig lösning för att lösa de problem som identifieras i utredningen lyfts inte heller.

Följande problem adresseras i utredningen

- Olika myndigheter har olika uppfattningar vid tillämpning av lagstiftningen = rättsosäkert
- Myndigheters brister i ansvaret att vägleda
- Partsuppdelning mellan myndigheter
- Myndigheternas olika uppfattningar i detaljfrågor

Dessa frågor måste behandlas vidare.

Utredningen föreslår att det inrättas en helt ny myndighet för prövning och tillsyn och tillsynsvägledning. Jernkontoret anser att det behövs drastiska åtgärder för att åstadkomma förbättringar som behövs för prövning och tillsyn. Utredningen föreslår också att Naturvårdsverkets m.fl. myndigheters rätt att föra talan i mål för att tillvarata miljöintressen upphör. Myndighetsstruktur och deras uppgifter är av mycket stor betydelse för företag som bedriver miljöfarlig verksamhet som är tillståndspliktiga enligt miljöbalken. Förslagen är intressanta men behöver utredas vidare.

Miljö- och energidepartementet har genom Miljömyndighetsutredningens slutbetänkande uppmärksammat på att det i nuvarande system finns allvarliga brister i bland annat rättssäkerhet och effektivitet. Det finns således stor anledning att göra något åt detta.

Jernkontoret anser att slutbetänkandet i sin helhet måste skickas ut på remiss, som ett första steg att ta itu med de problem som finns inom den myndighetsstruktur och -förvaltning som har till uppgift att genomföra den svenska miljöpolitiken.

Miljömålen i myndighetsstyrningen (avsnitt 11.1)

Jernkontoret styrker utredningens förslag att stryka den visionära uppgiften ”att verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås” i instruktionerna till de 26 miljömålsmyndigheterna och i länsstyrelseinstruktionen. Myndigheternas uppgifter bör i stället, precis som utredningen föreslår, vara formulerade som verksamhetsanpassade uppgifter som på olika sätt kan bidra till att uppnå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.

Vattenförvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön (avsnitt 11.5) inklusive förslag att vattenmyndigheterna avvecklas och att deras verksamhet flyttas till Havs- och vattenmyndigheten (HaV)

I syfte att bättre samordna vattendistriktet och den nationella myndigheten så anser Jernkontoret att det är mer effektivt att bygga på och förbättra den samordning som redan finns mellan vattenmyndigheterna och HaV. Vi styrker därför *inte* förslaget att flytta vattenmyndigheternas uppgifter till HaV. Vi anser att förslaget behöver utredas ytterligare.

Orsaken till att från början ha skapat vattenmyndigheterna inklusive vattendelegationerna var att kunna förvalta de olika vattendistriktet regionalt för att ta hänsyn till lokala och regionala variationer såväl i kvalitén på avrinningsområdenas vatten som i förvaltningsarbetet i stort på Länsstyrelserna.

Det regionala perspektivet är speciellt viktigt i Sverige med sina många sjöar och vattendrag. Vi bedömer att det blir svårt att behålla det regionala perspektivet på förvaltningsplaner och åtgärdsprogram om vattenmyndigheterna läggs ner. Under de två vattencykler som nu gått (2005 – 2009, 2009 – 2015) så har vattenmyndigheterna tagit ett stort och viktigt ansvar för att samordna arbetet med förvaltningsprogram, åtgärdsprogram *etc* i respektive vattendistrikt. Det praktiska arbetet som det inneburit är inte genomförbart av en övergripande nationell myndighet anser Jernkontoret. För näringslivet är representationen i vattendelegationerna också en viktig del av arbetet att bidra till att besluten leder till kostnadseffektiva åtgärder. Jernkontoret är mån om att man oavsett lösningsmodell för vattenförvaltningen måste garantera ett reellt inflytande från verksamhetsutövarna för att kunna få fram rimliga och genomförbara åtgärder.

Att vattenmyndigheterna har en ”speciell organisatorisk” ställning behöver inte vara ett hinder för en integrerad vattenförvaltning mellan nationell nivå (HaV) och regional nivå (vattenmyndigheterna och vattendelegationerna). För även om vattendelegationerna och vattenmyndigheterna skulle vara en del av HaV så skulle det behövas en effektiv samordning mellan HaV och länsstyrelser för att genomföra vattenförvaltningsförordningen. Det är alltså inte orsak nog för att avskaffa vattenmyndigheterna. Tvärtom, vi tror att kostnaden för att disintegrera Vattenmyndigheterna och Vattendelegationerna och parallellt bygga upp en ny samverkansstruktur mellan HaV och Länsstyrelserna är högre än kostnaden för att förbättra och förtydliga en redan fungerande struktur som Vattenmyndigheterna är. Det bör också sägas att de utmaningar som Vattenmyndigheterna och Vattendelegationerna stått inför under föregående vattencykler har underbyggts av ett då nytt HaV som inte kunnat leverera den vägledning som Vattenmyndigheterna har behövt.

Rent ansvarsmässigt vore det istället mycket mera prioriterat att se över frågan om Naturvårdsverkets (NV) fortsatta ansvar för vattenfrågor när det gäller miljögifter. Möjliga konsekvenser för en så otydlig gränsdragning mellan NV och HaV kan bli att Sveriges representation i Kommissionens arbetsgrupper för genomförandet av vattenramdirektivet inte samordnas nationellt.

Miljöforskningens tillgänglighet (avsnitt 11.6)

Vi anser det positivt att låta en oberoende myndighet utvärdera uppnådda resultat i förhållande till generationsmålet och miljökvalitetsmålen istället för som idag, låta en myndighet utvärdera sig själv och sin egen prestation. Förslaget behöver dock utredas ytterligare och beskrivas mer ingående.

JERNKONTORET

Bo-Erik Pers
Verkställande direktör

Sophie Carler
Senior environmental policy advisor
Tel. 070 398 56 89